

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการลำไยอบแห้งในจังหวัดลำพูนที่มีต่อโครงการและมาตรการส่งเสริมการแปรรูปลำไยอบแห้งทั้งหมด ได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ประกอบการลำไยอบแห้งทั้งหมด ได้ทั้งหมดจำนวน 135 ราย สามารถสรุปผลการศึกษาไว้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาอยู่ระหว่างชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ถึงระดับปริญญาตรี ร้อยละ 25.2 และ 26.7 โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มากถึงร้อยละ 77.8 และส่วนใหญ่ใช้เตาอบประเภทไอน้ำ มากถึง ร้อยละ 51.9 ได้ผลผลิตแห้งต่อเตาจำนวน 3,200 กิโลกรัม โดยส่วนใหญ่รับรู้ และเข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่ปี 2552

2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการฯ ในปี 2552 เป็นปีแรก โดยรับรู้ผ่านทางเครือข่ายธุรกิจ จากประเด็นความรู้ความเข้าใจ 20 ประเด็น มีอยู่ 7 ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ โครงการฯ ได้รับการสนับสนุนด้านเงินกู้สำหรับเป็นทุนหมุนเวียนในการแปรรูปลำไยอบแห้งทั้งหมด ผู้จะเข้าร่วมโครงการจะต้องได้รับรองสิทธิ์และยื่นกู้ภายในระยะเวลาที่กำหนดเท่านั้น โครงการนี้เป็นโครงการที่มีการชดเชยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้ร้อยละ 3 ต่อปี ผู้ได้รับอนุมัติต้องซื้อลำไยสดตามราคาที่โครงการกำหนด โครงการนี้เป็นโครงการที่รัฐจะชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ในบางส่วน ในปี 2554 นี้ โครงการจะให้ความสนับสนุนให้กู้ได้เฉพาะธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ชกส.) เท่านั้น และมีความรู้ความเข้าใจว่าคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในโครงการนี้ โดยเหตุผลที่สำคัญที่สุดของการเข้าร่วมโครงการฯ คือ ต้องการแหล่งเงินทุนหมุนเวียน และเป็นผู้ที่เคยได้รับการอนุมัติเงินกู้ และเมื่อสอบถามถึงเหตุผลที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ ของผู้ตอบแบบสอบถาม คือการอนุมัติโครงการฯ ล่าช้า ไม่ทันเวลาในการอบลำไยและไม่ทราบวิธีการและเงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการฯ

3. จากการสอบถามความคิดเห็นในประเด็นความเหมาะสมของโครงการฯ จำนวน 30 ประเด็น ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ 2 ระดับ คือ ไม่แน่ใจ และเห็นด้วย ส่วนใหญ่ไม่แน่ใจ จำนวน 18 ประเด็น เกี่ยวกับ ช่วงเวลาในการรับรองสิทธิ์ การอนุมัติวงเงินกู้

การชำระเงินกู้ การยื่นขอชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ การเบิกจ่ายเงินชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ ขั้นตอนการรับรองสิทธิในการขอกู้เงิน การยื่นกู้ที่แหล่งเงินกู้ ขั้นตอนการอนุมัติวงเงินกู้ การคืนเงินกู้ การขอชดเชยดอกเบี้ยคืน การจ่ายดอกเบี้ยคืนให้ผู้ประกอบการฯ การกำหนดอัตราการจ่ายเงินชดเชยดอกเบี้ยตามโครงการ การกำหนดแบบฟอร์มการสมัคร วงเงินที่ได้รับการรับรองสิทธิในปีที่ผ่านมา รวมถึงการได้รับอนุมัติวงเงินกู้ การได้รับการชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้และจำนวนดอกเบี้ยที่รัฐชดเชยให้ตามโครงการในปีที่ผ่านมาด้วย และเห็นด้วย จำนวน 12 ประเด็น ได้แก่ ช่วงเวลาการประชาสัมพันธ์ การเปิดรับสมัครของโครงการฯ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ขั้นตอนการเข้าร่วมและขั้นตอนการรับสมัคร การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการฯ การกำหนดแหล่งประกอบการ การกำหนดให้เงินกู้เฉพาะผู้ประกอบการลำโพงแห้ง การกำหนดราคารับซื้อลำโพงสด การกำหนดหน่วยงานที่รับสมัคร โครงการฯ หน่วยงานประชาสัมพันธ์ และการกำหนดแหล่งเงินกู้มีความเหมาะสม

เมื่อถามถึงความคิดเห็นในการเข้าร่วมโครงการฯ ในปี 2555 มีผู้แสดงความคิดเห็นอยู่ด้วยกัน 2 กลุ่มโดยให้เหตุผลแตกต่างกันไป คือ กลุ่มผู้ที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการฯ ได้ให้ความคิดเห็นว่า ต้องปรับเปลี่ยนให้โครงการฯ มีความชัดเจนและสามารถใช้เวลาในการผลิต ให้มีการประชาสัมพันธ์ตั้งแต่ก่อนโครงการฯ เริ่ม และลดจำนวนเอกสารประกอบการเข้าร่วมโครงการอีกกลุ่ม คือ กลุ่มที่ไม่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการฯ ได้ให้เหตุผลในการไม่เข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่ ธุรกิจมีเงินทุนเพียงพอ บางส่วนเข้าร่วมกลุ่มวิสาหกิจ บางส่วนยังชำระหนี้ไม่หมด และบางส่วนมีความคิดเห็นว่า โครงการฯ มีระยะเวลาการดำเนินโครงการล่าช้า ไม่ทันช่วงเวลาในการผลิตลำโพงแห้งทั้งผล

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาค้างนี้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการลำโพงแห้งในจังหวัดลำพูน ที่มีต่อโครงการและมาตรการการส่งเสริมการแปรรูปลำโพงแห้งทั้งผล โดยได้นำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น และทฤษฎีนโยบายของรัฐและการค้าลำโพง รวมถึงรายละเอียดของโครงการฯ โดยได้อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และมีประสบการณ์ทำธุรกิจลำโพงแห้งทั้งผลมากกว่า 10 ปี ซึ่งมีการดำเนินธุรกิจมาเป็นเวลานาน ผู้ประกอบการฯ มีการรับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ มีระดับการศึกษาตั้งแต่ต่ำสุด ในระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ถึงสูงกว่าปริญญาโท มีความรู้ความเข้าใจเรียงตามระดับการศึกษา ดังนี้ ประถมศึกษา มีระดับความรู้ความ

เข้าใจปานกลาง และระดับสูงกว่าปริญญาโท มีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด โดยส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายลำไยเป็นประจำ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อที่จะหาช่องทางในการประกอบธุรกิจของตนเอง จากวิวัฒนาการที่เจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีทำให้ผู้ประกอบการฯ เปลี่ยนชนิดเตาอบลำไยจากเตาอบกระบะ เป็นเตาอบแบบไอน้ำซึ่งต้องใช้เวลาลงทุนสูง ทำให้ผู้ประกอบการฯ มีความจำเป็นต้องการแหล่งเงินกู้เพื่อใช้ในกิจการเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังมีผู้ประกอบการฯ บางกลุ่ม ใช้เตาอบทั้งสองแบบ

2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ ในปี 2552 เป็นปีแรก เพราะการจัดทำโครงการฯ มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง และส่วนหนึ่งเป็นผู้ประกอบการฯ ที่มีการติดตามข่าวสารอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับโครงการให้ความช่วยเหลือจากรัฐบาลและเข้าร่วมโครงการฯ ในปี 2552 เป็นปีแรกของโครงการฯ ทำให้เห็นว่า ผู้ประกอบการฯ เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์จากโครงการฯ โดยผู้ประกอบการฯ บางส่วนสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการฯ แต่เหตุที่มีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการฯ ลดลงในปีถัดมา เนื่องจากผู้เข้าร่วมโครงการในปีแรก ไม่สามารถคืนเงินกู้ให้กับทางธนาคารได้หมด และโครงการมีข้อจำกัดทำให้ยื่นกู้ได้เฉพาะธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เท่านั้น โดยผู้ประกอบการฯ ส่วนใหญ่ใช้บริการธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ และผู้ประกอบการฯ ส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารผ่านทางเครือข่ายเอกชน เช่น สมาคมผู้ผลิตลำไยอบแห้ง กลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน มากกว่าเครือข่ายของรัฐบาล ซึ่งเข้าถึงได้ง่ายและเป็นการบอกต่อกันมา และโดยมากแล้วเป็นผู้ประกอบการฯ รายย่อย ที่มีกำลังการผลิตไม่มาก และเมื่อทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจในระดับมากถึงมากที่สุด โดยประสิทธิภาพของกลุ่มเครือข่ายที่สามารถสื่อให้ผู้ประกอบการฯ รับรู้และเข้าใจในโครงการฯ ดังกล่าวได้ชัดเจนและรวดเร็ว แต่ก็ยังมีผู้ที่รับรู้เกี่ยวกับโครงการฯ บางราย ที่ยังไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ อย่างแท้จริง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ ในระดับมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 7 ประเด็น ประกอบด้วย โครงการนี้เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนด้านเงินกู้ สำหรับเป็นทุนหมุนเวียนในกิจกรรมโดยมีคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในโครงการนี้ การชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ให้ร้อยละ 3 ต่อปี และจะชดเชยดอกเบี้ยให้บางส่วน ยื่นกู้ได้เฉพาะธนาคาร ธ.ก.ส. เท่านั้น และต้องได้รับการรับรองสิทธิ์ ยื่นกู้ในระยะเวลาที่กำหนดเท่านั้น ซึ่งความรู้ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น ยังคงมีบางประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามยังคงเข้าใจผิด ได้แก่ประเด็น การใช้เงินกู้เพื่อนำไปซื้อเครื่องจักรหรือขยายโรงงานได้

ทำให้ผู้ประกอบการฯ บางราย เข้าร่วมโครงการฯ เฉพาะในปีแรกเท่านั้น โดยปีต่อมาไม่สามารถเข้าร่วมโครงการฯ ได้ เนื่องจากไม่สามารถชำระหนี้ได้หมดภายในระยะเวลา 1 ปี

เมื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการฯ ที่มีต่อโครงการฯ ปรากฏว่าช่วงอายุช่วงเวลาในการประกอบธุรกิจ และประสบการณ์ในธุรกิจยิ่งมากยิ่งมีผลต่อความรู้ความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ สุธาทิ เจริญสุข (2524) และศักดิ์ สุนทรเสถียร (2531) กล่าวว่า ประสบการณ์เรื่องของการคิดเห็นและการเรียนรู้ของบุคคลมีผลต่อความรู้ ความเข้าใจ และ กระบวนการเรียนรู้ และประสบการณ์ส่วนตัว ต่างมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลเช่นกัน

จากการหาความสัมพันธ์ของผู้ประกอบการฯ ที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้ประกอบการที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ ในปี 2553 ทำให้ทราบว่า ผู้ประกอบการฯ ที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างจากผู้ประกอบการฯ ที่ไม่เข้าร่วม 8 ประเด็น โดยมีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับตั้งแต่น้อยถึง มากที่สุด และมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน 12 ประเด็น โดยส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจมากถึงมากที่สุด

3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็น ในการเข้าร่วมโครงการฯ เนื่องจากต้องการแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ และเป็นผู้ประกอบการฯ ที่เคยเข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่ปีแรกและได้รับอนุมัติเงินกู้ จึงเข้าร่วมโครงการเป็นครั้งที่สอง แต่ก็ยังมีจำนวนผู้ประกอบการฯ บางส่วนไม่ต้องการเข้าร่วมโครงการฯ โดยมีความคิดเห็นว่า โครงการฯ ดังกล่าวมีความล่าช้า ไม่ทันเวลาในการรอบลำไยในแต่ละรอบ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ใน 2 ระดับ คือ ไม่แน่ใจ และเห็นด้วยในความเหมาะสมของโครงการฯ โดยมีระดับความคิดเห็นไม่แน่ใจ จำนวน 18 ประเด็น และเห็นด้วยกับโครงการฯ จำนวน 12 ประเด็น โดยเห็นด้วยว่าโครงการฯ มีการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ที่มีความชัดเจน การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการฯ หน่วยงานที่ประชาสัมพันธ์โครงการสามารถให้ข้อมูลข่าวสารได้ชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย และง่ายต่อการเข้าถึงโครงการฯ ดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ พัชรภรณ์ พุศรี (2551) พบว่า ปัจจัยหนึ่งที่เป็นปัญหาทางการตลาดการส่งออกลำไยอบแห้ง นั้น คือ การขาดข้อมูลข่าวสารด้านการส่งออกที่มีประสิทธิภาพ

ส่วนผู้ประกอบการฯ ที่ไม่แน่ใจในโครงการฯ ดังกล่าว ว่ามีความเหมาะสม คือ ในส่วนของขั้นตอนการรับรองสิทธิ์ในการขอกู้เงิน การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการฯ และหลักเกณฑ์ต่างๆ ในโครงการฯ มีขั้นตอนที่มาก ทำให้ผู้ประกอบการฯ บางรายไม่สามารถเข้าร่วมโครงการฯ ดังกล่าวได้ เช่น โรงงานต้องมีพนักงานบัญชี และจะต้องไม่มีหนี้ค้างชำระเงิน จากคณะกรรมการช่วยเหลือ (คชก.) ด้านระยะเวลาในการดำเนินงานมีความล่าช้า ไม่ทันการ และมีการ

จ่ายเงินชดเชยดอกเบี้ยในปีแรกช้า ส่วนด้านเงื่อนไขในการดำเนินงาน ได้มีการกำหนดราคาในการรับซื้อลำไยสด ซึ่งผู้ประกอบการฯ บางรายคิดว่า การกำหนดราคาดังกล่าว สูงเกินไป ไม่คุ้มที่จะเข้าร่วมโครงการเพียงเพื่อจะได้รับการชดเชยดอกเบี้ย ร้อยละ 3 ในปีแรกเท่านั้น

จากการหาความสัมพันธ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในปี 2553 จากประเด็นคำถาม 30 ประเด็น ทำให้ทราบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ไม่แน่ใจ และเห็นด้วย ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเดียวกันทั้งหมด คือ ไม่แน่ใจ

ในการสอบถามถึงการเข้าร่วมโครงการฯ ในปี 2555 นั้น มีผู้ให้ความประสงค์อยู่ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ต้องการเข้าร่วมโครงการฯ และกลุ่มที่ไม่ต้องการเข้าร่วมโครงการฯ โดยกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการฯ จะมีจำนวนมากกว่าผู้ที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ และได้ให้เหตุผลที่แตกต่างกันในการเข้าร่วมโครงการฯ และไม่เข้าร่วมโครงการฯ จากการศึกษานี้มีเหตุผลข้อหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวกับปัญหาในการทำธุรกิจลำไย เรื่องการขาดเงินทุนหมุนเวียนในกิจการ เมื่อภาครัฐมีโครงการเข้ามาช่วยเหลือ กลุ่มผู้ประกอบการฯ ที่เดือนร้อน จึงมีความคิดเห็นต่างๆ แตกต่างกันไป สอดคล้องกับงานวิจัย 2 เรื่องของพงศกร ทวีสุข (2544) และสมพร นันทะชัย (2545) ผู้ประกอบการลำไยอบแห้งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร จึงไม่มีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอในการทำอุตสาหกรรมดังกล่าว

การเข้ามาแทรกแซงโดยภาครัฐ โดยการนำนโยบายการค้าลำไย ผ่านโครงการฯ จากความคิดเห็นของผู้ประกอบการฯ จำนวน 135 คน ทำให้เห็นว่า โครงการฯ ดังกล่าว เป็นโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการลำไยอบแห้งอย่างแท้จริง

5.3 ข้อค้นพบ

1. เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการและมาตรการการส่งเสริมการแปรรูปลำไยอบแห้งทั้งหมด มีข้อค้นพบ คือ ทุกช่วงอายุและช่วงระยะเวลาในการประกอบธุรกิจลำไยอบแห้งทั้งหมด ไม่มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ โดยมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

2. ในแง่ของระดับการศึกษา มีผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจ โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความรู้ในระดับประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาโท มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด

3. เมื่อหาความสัมพันธ์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ ของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมโครงการ และผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ทำให้พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม

ทั้ง 2 กลุ่ม มีระดับความรู้ ความเข้าใจ มากที่สุดใน 9 ประเด็น ได้แก่ โครงการนี้เป็นการสนับสนุนเงินกู้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในกิจการ ต้องยื่นกู้ปีต่อปี ได้รับการช่วยเหลือโดยคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตร ในปี 2554 ต้องยื่นกู้ได้ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เท่านั้น รัฐชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ให้บางส่วนเท่านั้น โดยชดเชยให้ร้อยละ 3 ต่อปี สำหรับผู้เข้าร่วมโครงการฯ ต้องได้รับการรับรองสิทธิ์และยื่นกู้ในระยะเวลาที่กำหนดเท่านั้น ผู้ประกอบการต้องซื้อลำไยสดตามราคาที่โครงการกำหนดเท่านั้น และผู้กู้ต้องจ่ายดอกเบี้ยก่อนตามที่ธนาคารกำหนดแล้วทำเรื่องขอชดเชยดอกเบี้ยส่วนต่างภายหลัง

4. ในด้านความสัมพันธ์ของผู้ประกอบการฯ นั้น ค้นพบว่า ผู้ที่เข้าร่วมโครงการฯ และไม่เข้าร่วมโครงการฯ มีระดับความรู้ความเข้าใจปานกลางถึงน้อยที่สุด ใน 6 ประเด็น ได้แก่ เงินกู้ในโครงการนี้ไม่สามารถนำไปซื้อเครื่องจักรหรือขยายโรงงานได้เนื่องจากเป็นเงินกู้ระยะสั้น ผู้ประกอบการฯ สามารถเข้าร่วมโครงการได้เฉพาะในเขตที่ตั้งของสถานที่ประกอบการเท่านั้น ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ที่ได้รับการรับรองสิทธิ์จะสามารถกู้ได้ตามความสามารถในการชำระหนี้ของธนาคารกำหนดไว้ ผู้กู้ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันวงเงินกู้ตามที่ธนาคารกำหนด ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ไม่จำเป็นต้องขายผลผลิตลำไยอบแห้งตามที่โครงการฯ กำหนด และผู้ประกอบการฯ ไม่สามารถยื่นขอชดเชยดอกเบี้ยที่ธนาคารที่ได้รับเงินกู้ได้

5. ด้านความสัมพันธ์เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อโครงการนั้น มีข้อค้นพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมโครงการฯ และผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ มีความคิดเห็นต่อโครงการฯ ว่ามีความแตกต่างกัน โดยผู้ที่เข้าร่วมโครงการมีระดับความคิดเห็น อยู่ 2 ระดับ คือ เห็นด้วย และไม่แน่ใจ ในความเหมาะสมของโครงการฯ แต่สำหรับผู้ที่ไม่เข้าร่วมโครงการ มีระดับความคิดเห็นอยู่เพียงระดับเดียว คือ ไม่แน่ใจ

5.4 ข้อเสนอแนะ

1. จากการที่มีผู้ตอบแบบสอบถามบางกลุ่มไม่เข้าร่วมโครงการฯ นี้ทุกปีมีสาเหตุมาจากผู้ประกอบการไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขได้ คือ ไม่สามารถชำระหนี้ตามเงื่อนไขของโครงการฯ ได้ ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลทำให้ผู้ประกอบการฯ ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข เพื่อนำผลการวิจัยไปหาแนวทางปรับปรุงต่อไป

2. ในส่วนตัวของผู้ประกอบการฯ ทั้งรายใหญ่ และรายย่อย ควรมีความกระตือรือร้นและตื่นตัวในการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับโครงการให้ความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ และควรมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการในปีต่อไป จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของความ

พร้อมของผู้ประกอบการในการเข้าร่วมโครงการ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงโครงการ ให้เข้าถึงผู้ประกอบการฯ รายย่อยให้มากขึ้น

3. จากการที่มีผู้ตอบแบบสอบถามบางกลุ่มระบุถึงการดำเนินงานที่ได้รับเงินกู้มีขั้นตอนที่ต้องใช้เวลานาน ภาครัฐควรทบทวนโครงการฯ ให้ทันกับฤดูกาลผลิตในแต่ละปี

4. จากการสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ ปรากฏว่ายังมีผู้ตอบแบบสอบถามบางรายยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ยังมีการใช้ประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการฯ ผิดวัตถุประสงค์ ภาครัฐควรส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการฯ และหรือมีมาตรการ กลไกในการติดตามดำเนินการ ให้สอดคล้องกับเป้าของโครงการที่ได้ตั้งไว้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. จากการที่มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดยังมีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย ใน 6 ประเด็น ดังนั้น แนวทางหนึ่งในการที่จะทำให้ผู้ประกอบการฯ มีความรู้ความเข้าใจในระดับที่เพิ่มขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้องควรจะเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในประเด็นทั้ง 6 เหล่านี้